

**ÇORLU RAM BÖLGESİNDE (ÇORLU-ERGENE-
MARMARA EREĞLİSİ) GÖREV YAPAN REHBER
ÖĞRETMENLERİN YAŞADIĞI PROBLEMLERİN
ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Giriş

Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri 1950'lerden itibaren eğitim sistemi içerisinde yer almaya başlamıştır. 1961'de toplanan 7. Milli Eğitim Şurasında ilk kez rehberlik hizmetine yer verilmiştir. Ülkemizde, psikolojik danışma ve rehberlik alanındaki ilk lisans programı 1965-1966 öğretim kurulmuştur. 1968 yılında illerimizde kurulmaya başlanan Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinin yönetmeliği hazırlanmıştır. 1981 yılında toplanan 10. Milli Eğitim Şurasında eğitimin üçüncü boyutunun 'Öğrenci Kişilik Hizmetleri' olması benimsenmiş ve rehberlik hizmetleri bu boyutun içine yerleştirilmiştir(Nazlı, 2016). 1982 yılında 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle psikolojik danışma ve rehberlik alanında personel yetiştirmek üzere birçok üniversitede 'Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı' altında lisans düzeyinde psikolojik danışma ve rehberlik programları başlatılmıştır. 2020 itibariyle toplam 72 devlet ve vakıf üniversitesinde Psikolojik Danışma ve Rehberlik bölümü bulunmaktadır.

Ülkemizde psikolojik danışmanlar daha çok eğitim kurumlarında istihdam edilmektedir. Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin ortaya çıktığı ve geliştiği ABD'ye bakıldığında psikolojik danışmanlar başta eğitim kurumları üzere sağlık ve endüstri kurumlarında görev yapmaktadırlar. (Doğan, 1999).

Psikolojik danışmanların çoğunlukla okullarda görev yapması ülkemizde yapılan araştırmaların okullarda psikolojik danışmanların yaşadıkları sorunlar üzerinde yoğunlaşmasına neden olmaktadır. Psikolojik danışmanlık ve rehberlik bölümü gelişim gösterdiği yıllar içerisinde pek çok sorunla karşı karşıya kalmış ve günümüzdeki halini alana kadar önemli bir ilerleme göstermiştir. Mensuplarının çoğunlukla milli eğitim bünyesinde çalışması ve rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin özellikle okullar üzerinde gelişme göstermesi bu alanda yaşanan sorunları gündeme getirmektedir.

İlgili literatür tarandığında psikolojik danışma ve rehberlik bölümü mezunlarının yaşadıkları problemler üzerine odaklanmış birçok çalışma yer aldığı görülmektedir(Erdur-Baker, Güneri,Büyüköze-Kavas ve Koydemir, 2007, Tuzgol-Dost ve Keklik,2012). Yapılan araştırmalar psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanının halen gelişmekte olan bir alan olduğunu ifade etmektedir. Psikolojik danışma alanı diğer ülkelerle karşılaştırıldığında Türkiye'de henüz yenidir. Bu durum mesleğin gelişiminden kaynaklı sınırları ilgili sorunlara

ya da yetersiz anlayışlara neden olmakla birlikte okullarda çalışan meslek mensuplarını da olumsuz etkileyebilmektedir. Ek olarak daha donanımlı mezunlar verebilmek amacıyla psikolojik danışman lisans programının niteliği ve kalitesi araştırmaların konusu olarak sıklıkla yer almaktadır (Doğan, 2000; Ergene, 2010 ; Keklik,2011).

Psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanının gelişmiş olduğu ülkelerde, psikolojik danışmanlığın okullardaki işlevi, psikolojik danışmanların rol ve sorumlulukları ve psikolojik danışman eğitimi ve danışmanların uygulamaları arasındaki farklılıklar gibi konuların tartışıldığı görülmektedir. Okul psikolojik danışmanlarının rol ve fonksiyonlarının neler olduğu ve bu konuda bazı yanlış anlayışların olduğu dile getirilmektedir. Eğitim politikaları ve okulların yapısına göre okul psikolojik danışmanlarının rol ve fonksiyonları tartışılmakta ve gereken değişimlere değinilmektedir. Son zamanlarda okul psikolojik danışma çalışmalarının eğitim sistemi içerisinde önemli bir işlevi olduğu dile getirilmekte ve okul danışmanını, tüm öğrencileri akademik, mesleki, sosyal ve kişisel olarak destekleyen bir okul lideri olarak görme anlayışı gelişmektedir (Hause ve Hayes, 2002 akt., Tuzgol-Dost ve Keklik, 2012).

Okullarda görev yapmakta olan psikolojik danışmanların mesleki sorunlarına eğilen birtakım çalışmalar bulunmaktadır. Erdur Baker ve Çetinkaya(2007) gerçekleştirdikleri çalışmada psikolojik danışmanların başlıca mesleki sorunlarını, fiziksel imkansızlıklar, yöneticilerde ve diğer öğretmenlerde rehber öğretmenlere ilişkin önyargı olması ve işbirliği yapılamaması, psikolojik danışma uygulamaları için zaman olmaması, alan dışı atama ile görevini yapanlar ve okullarda rehber öğretmenlerden rol ve sorumlulukları dışındaki işlerin istenmesi olarak saptamışlardır.

Güneri, Büyükgöze-Kavas ve Koydemir(2007)'nin araştırma sonuçlarına göre okullarda çalışan psikolojik danışmanların mesleki tükenmişlik yaşamalarının başlıca nedenlerinden bir tanesi yöneticiler ile olan ilişkilidir. Bu nedeni öğretmenler ile ilişkiler, bürokratik işler, iş tanımının net olmaması gibi nedenler izlemektedir. Ayrıca araştırma, lisans eğitiminin zayıf yanları, psikolojik danışma uygulamalarının yetersizliği ya da derslerin uygulamadan uzak olması, stajın yetersizliği ve yüzeysel olması, lisans eğitiminin mesleğe hazırlamaması ve derslerin azlığına vurgu yapmaktadır.

Yapılan araştırmalar psikolojik danışmanlık ve rehberlik bölümü mezunlarının iş hayatında çeşitli şekillerde zorluklar yaşadığı vurgulamaktadır. Buna paralel olarak bu araştırma Çorlu ilçesinde görev yapmakta olan okul psikolojik danışmanlarının, sıklıkla

problem yaşadıkları alanları belirlemek ve bu problem alanlarını çeşitli değişkenlere göre incelemek amacını taşımaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Çorlu RAM sorumluluk bölgesinde görev yapmakta olan okul psikolojik danışmanlarının, sıklıkla problem yaşadıkları alanları belirlemek ve bu problem alanlarını çeşitli değişkenlere göre incelemektir. Bu kapsamda Çorlu RAM sorumluluk bölgesinde görev yapan okul psikolojik danışmanlarının yaşadığı sorunların psikolojik danışmanın deneyim yılı, çalıştığı okul kademesi ve çalıştığı kurumdaki öğrenci sayısına göre değişiklik gösterme durumu incelenmiştir.

Yöntem

Araştırma Grubu

Araştırma grubu örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi ile oluşturulmuştur. Araştırmaya Çorlu Rehberlik ve Araştırma Merkezinin sorumluluk bölgesinde bulunan Çorlu, Ergene ve Marmara Ereğlisi ilçelerinde görev yapmakta olan 54 kadın, 19 rkek toplam 73 rehber öğretmen katılmıştır. Katılımcıların %95'i devlet, %5'i özel sektörde çalışmaktadır. Rehber öğretmenlerin %30,1'i lise, %31,5'i ortaokul ve %28.8'i ilkokul kademelerinde görev yapmaktadır. Araştırmaya katılanların %46,6'sı 5 yılın üstünde deneyime sahiptir. Katılımcıların %57,5'i 500'den fazla öğrencisi olan okullarda görev yapmaktadır. Çalışanların çalıştıkları okul kademesi, öğrenci sayısı, deneyim yılına göre dağılımı Tablo1'de sunulmuştur.

Tablo 1:*Katılımcılara ait betimsel istatistikler*

Okul Kademesi	f
Okul Öncesi	+7
İlkokul	+9
Ortaokul	+77
Lise	+13
Özel Eğitim	-8

Öğrenci Sayısı	f
-----------------------	----------

0-250	+7
250-500	+9
500-750	+77
750+	+13

Deneyim Yılı	f
0-5yıl	+7
6-10yıl	+9
11-15yıl	+77
16+	+13

Veri Toplama Aracı

Araştırmada 2 bölümden oluşan anket kullanılmıştır. Anketin ilk bölümünde katılımcıların cinsiyet, yaş, meslekte deneyim yılı, çalışılan kurum sektörü ve kademesi ile çalışılan kurumdaki öğrenci sayısı gibi bilgileri belirlemeyi sağlayan 7 sorudan, ikinci bölüm ise 5li likert tipinde oluşturulmuş 25 maddeden oluşmuştur. Anket Çorlu Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nde görev yapan psikolojik danışmanlar tarafından geliştirilmiştir. Maddeler oluşturulduktan sonra uzman görüşü alınarak tekrar düzenlenmiştir. (Ek.1)

Uygulama

Alan çalışanlarına araştırmanın amacının açıklandığı ve araştırma anketinin yer aldığı dosya online ortamda iletilmiştir. Katılımcılardan gönderilen formu belirli bir tarihe kadar doldurarak geri göndermeleri istenmiştir. Katılımcılara Çorlu Rehberlik ve Araştırma Merkezinin sisteminde yer alan bilgiler aracılığı ile ulaşılmıştır. Uygulama Kasım 2019 döneminde gerçekleştirilmiştir. Anket 122 rehber öğretmene ulaştırılmış, 73 rehber öğretmenden dönüş alınabilmiştir.

Araştırma Modeli

Araştırma hali hazırda var olan bir durumu ortaya koymaya çalışan betimsel bir çalışmadır. Araştırmada betimsel araştırma modellerinden biri olan kesitsel tarama modeli kullanılmıştır. Kesitsel tarama araştırmalarında betimlenecek değişkenlerin özelliklerine uygun olarak bir seferde ölçüm yapılır (Fraenkel ve Wallen, 2006).

Verilerin Çözümlemesi

Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup ortalamaları arasındaki farkı t-testi, ikiden fazla grup durumunda parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında tek yönlü varyans analizi (ANOVA), dağılımın değişkenlerde ya da değişkenlere ait alt kategorilerde normal çıkmadığı durumlarda ise Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis analizi kullanılmıştır. Verilerin analiz edilmesinde anlamlılık düzeyi en az 0.05 olarak benimsenmiştir. Araştırmanın verileri SPSS paket programı ile analiz edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, araştırma sonuçlarına ilişkin elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Çorlu RAM sorumluluk bölgesinde görev yapmakta olan okul psikolojik danışmanlarının, sıklıkla problem yaşadıkları alanları belirlemek ve bu problem alanlarını çeşitli değişkenlere göre incelemek amacını taşıyan araştırmanın bulguları iki ana başlık altında sunulmuştur. Öncelikle katılımcıların demografik bilgilerine yer verilmiş devamında ise geliştirilen anketin madde analizi sonuçları sunulmuştur.

Katılımcılar 54 kadın, 19 erkek olmak üzere toplam 73 kişiden oluşmaktadır. Katılımcıların %49'unu 20-30 yaş aralığındaki rehber öğretmenler oluşturmaktadır. Bunu sırasıyla 31-40 yaş ve 41-50 yaş grubu takip etmektedir. Katılımcıların %95,9'u lisans mezunudur. Katılımcı grubundan 3 kişi yüksek lisans mezunu olduğunu belirtmiştir ve grupta doktora yapmış rehber öğretmen bulunmadığı görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu 5 yıl ve daha az deneyim süresine sahiplerdir. Çalışılan okul türüne göre katılımcılar incelendiğinde en büyük grubu ortaokul kademesinin oluşturduğu, bunu sırasıyla ilkokul ve lise kademelerinin izlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan rehber öğretmenlerin %95'i devlet okullarında görev yapmaktadırlar. Katılımcıların görev yaptıkları

okullarda bulunan öğrenci sayıları incelendiğinde, 26 rehber öğretmenin 750den fazla öğrencisi bulunan okullarda çalışarak en büyük grubu oluşturduğu bunu sırasıyla 2500—500 ve 500-750 öğrenci sayısına sahip okulların takip ettiği bulunmuştur. (Tablo1)

Tablo 1. : Katılımcılara ilişkin betimsel istatistikler

Değişken	f	Yüzde
<i>Cinsiyet</i>		
Kadın	54	74,0
Erkek	19	26,0
<i>Yaş</i>		
20-30	49	67,1
31-40	12	16,4
41-50	11	15,1
51+	1	1,4
<i>Mezun olunan bölüm</i>		
Lisans	70	95,9
Yüksek Lisans	3	4,1
<i>Meslekte deneyim yılı</i>		
1-5	39	53,4
6-10	14	19,2
11-15	7	9,6
16+	13	17,8
<i>Çalışılan okul türü</i>		
Okul öncesi	4	5,5
İlkokul	21	28,8
Ortaokul	23	31,5
Lise	22	30,1
Özel Eğitim Okulu	3	4,1
<i>Çalışılan sektör</i>		
Devlet	70	95,9
Özel	3	4,1
<i>Çalışılan okuldaki öğrenci sayısı</i>		
0-250	14	19,2
250-500	17	23,3
500-750	16	21,9
750+	26	35,6

Anket maddelerinin analize tabi tutulmasında rehber öğretmenlerin deneyim yılı, çalıştığı okul kademesi ve okullardaki öğrenci sayıları bağımsız değişkenler olarak ele alınmıştır. Deneyim yılı değişkeninin belirlenmesinde 5 yıllık süre esas alınmış, katılımcılar 5 yıl ve üstü deneyime sahip olanlar ve 5 yıldan az deneyime sahip olanlar olarak ikiye ayrılmıştır. Rehber öğretmenlerin görev yaptıkları okullardaki öğrenci sayıları değişkeninin belirlenmesinde 500 öğrenci kesme noktası olarak alınmış ve buna göre iki grup oluşturulmuştur. Okul kademesi değişkeninin analizinde ilköğretim, ortaokul ve lise kademeleri incelenmiştir.

Yukarıda bahsedilen değişkenlere göre incelenen madde analizleri aşağıda sunulmuştur.

Rehber öğretmenlerin '*Okul idaresinin rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi konusunda ilgisiz olmaları verimimi düşürüyor.*' maddesine verdikleri cevaplar incelendiğinde çoğunluğun bu duruma "katılmıyorum" şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bunu sırasıyla "kısmen katılıyorum" ve "kesinlikle katılmıyorum" cevapları izlemektedir. Madde analizine ilişkin tablo aşağıda sunulmuştur. Yanıtlar bağımsız değişkenlere göre incelendiğinde anlamlı farklılık saptanmamıştır. Buna göre okul idaresinin rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi konusundaki ilgisizliği rehber öğretmenin verimliliği üzerinde rehber öğretmenin deneyim yılına, çalıştığı okul kademesine ve kurumundaki öğrenci sayısına göre fark oluşturmamaktadır.

<i>Madde 1</i>	F	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	14	19,2
Katılmıyorum	29	39,7
Kısmen Katılıyorum	19	26,0
Katılıyorum	9	12,3
Kesinlikle Katılıyorum	2	2,7
Toplam	73	100

'Okul idaresinin rehberlik alanı ile ilgili olmayan proje ve faaliyetlerden rehberlik servisinin sorumlu tutması verimimi düşürüyor.' maddesi analiz edildiğinde, rehber öğretmenlerin çoğunluğunun "katılmıyorum" ve "kısmen katılıyorum" cevaplarını verdikleri görülmektedir. Yanıtlar bağımsız değişkenlere göre incelendiğinde anlamlı farklılık saptanmamıştır. Bu durum idarecilerin rehber öğretmenlere sorumlulukları dışındaki görevleri

vermedikleri ve verilmesi durumunda dahi rehber öğretmenlerin bu durumdan etkilenmedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Madde 2	F	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	11	15,1
Katılmıyorum	20	27,4
Kısmen Katılıyorum	20	27,4
Katılıyorum	14	19,2
Kesinlikle Katılıyorum	8	11,0
Toplam	73	100

Rehber öğretmenlere yöneltilen *‘Okul mevcudunun fazla olması tüm öğrencilere ulaşmanı engelliyor.’* maddesine rehber öğretmenlerin büyük çoğunluğu “kesinlikle katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Yüzde oranları incelendiği grubun büyük çoğunluğunun okul mevcudun fazla olmasının öğrencilere ulaşmakta zorluk yaşattığını düşündükleri görülmektedir. Maddeye verilen yanıtlar bağımsız değişkenlere göre incelendiğinde çalıştıkları kurumdaki öğrenci sayısı 500 ve üstünde olan rehber öğretmenlerin bu maddeye daha fazla katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Madde 3	F	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	4	5,5
Katılmıyorum	19	26,0
Kısmen Katılıyorum	13	17,8
Katılıyorum	16	21,9
Kesinlikle Katılıyorum	21	28,8
Toplam	73	100

‘Okul idaresinin boş derslere girmemi ve ortak sınavlarda gözetmen olarak yer almamı istemesi verimimi düşürüyor.’ maddesine verilen yanıtlar incelendiğinde rehber öğretmenlerin önemli bir kısmının “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” cevaplarını verdikleri görülmektedir. Yapılan analiz sonuçları bu maddeye verilen yanıtların bağımsız değişkenlere göre anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır.

Madde 4	F	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	30	41,1
Katılmıyorum	25	34,2
Kısmen Katılıyorum	9	12,3
Katılıyorum	5	6,8

Kesinlikle Katılıyorum	4	5,5
-------------------------------	---	-----

Rehber öğretmenlerinin mesleki gelişimlerine verilen desteğin ölçülmesinin amaçlandığı 5. maddede rehber öğretmenlere *'Okul idaresi mesleki gelişimim için eğitim almama izin vermediğinden(yüksek lisans vb.) çalışma motivasyonum düşüyor.'* ifadesi yöneltilmiştir. Analiz sonuçları rehber öğretmenlerin %86'sının ifadeye katılmadığını göstermektedir.

Madde 5	F	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	32	43,8
Katılmıyorum	31	42,5
Kısmen Katılıyorum	4	5,5
Katılıyorum	5	6,8
Kesinlikle Katılıyorum	1	1,4

'Öğretmenlerin rehberlik faaliyetlerini uygulamadaki isteksizliği yapacağı çalışmalarını zorlaştırıyor.' maddesine verilen yanıtlar analiz edildiğinde rehber öğretmenlerin bir kısmı bu duruma katılırken bir kısmının tam tersi yönünde cevaplar verdiği görülmektedir. Yukarıda yer alan cevapların bağımsız değişkenlere göre farklılık gösterme durumu incelendiğinde, çalışılan okuldaki öğrenci sayısı ve deneyim yılı değişkenlerine göre anlamlı farklılık saptanmamıştır. Verilen yanıtlar okul kademesi değişkenine göre incelendiğinde çalışılan okul kademesine göre yanıtlarda farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Bu farkın hangi kademeler arasında olduğunu belirlemek amacıyla ikili karşılaştırmaya gidilmiş ve Mann Whitney-U analizi kullanılmıştır. Ortaya çıkan hatayı azaltmak amacıyla Bonferonni düzeltmesi kullanılmış ve hata payı .016 olarak belirlenmiştir.

Analiz sonuçları, ortaokul ve ilkokulda görev yapan rehber öğretmenler karşılaştırıldığında ortaokul öğretmenlerinin bu konuda daha fazla zorlandıklarını, ilkokul ve lise karşılaştırmasında lise öğretmenlerinin daha fazla zorluk yaşadığını göstermektedir. Ortaokul ve lise grubunda görev yapan rehber öğretmenlerin karşılaştırılması sonucunda anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Bu durum derslerin yoğunluğunun ortaokul ve lise kademesinde ilkokula göre daha fazla olması ile açıklanabilir. Araştırma sonuçları, rehber öğretmenlerin, rehberlik faaliyetlerini uygulamada sınıf öğretmenlerini branş öğretmenlerine göre daha istekli gördüklerini ortaya koymaktadır.

<i>Madde 6</i>	F	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,1
Katılmıyorum	20	27,4
Kısmen Katılıyorum	19	26,0
Katılıyorum	22	30,1
Kesinlikle Katılıyorum	9	12,3

Madde 6'nın Çalışılan Okul Kademesine Göre U-Testi Sonucu

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
İlkokul	21	16,05	337,00	106,000	,001
Ortaokul	23	28,39	653,00		

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
İlkokul	21	21	17,14	129,000	,010
Lise	22	22	26,64		

6. maddenin okul kademesine göre Mann-Whitney U testi sonuçları yukarıda yer alan tabloda verilmektedir. Buna göre ilkokul ve ortaokul kademelerinde görev yapan rehber öğretmenlerin rehberlik faaliyetlerini uygulamadaki isteksizliğinin rehber öğretmenin çalışmalarına olan etkisi üzerinde anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur: $U=106$, $p<.05$. Sıra ortalamaları dikkate alındığında ortaokulda görev yapan öğretmenlerin ilkokulda görev yapanlara göre bu maddeye daha fazla oranda katıldıkları anlaşılmaktadır. Öte yandan ilkokul ve lisede görev yapan rehber öğretmenlerin yanıtları incelendiğinde anlamlı farkın burada da var olduğu görülmektedir: $U=129$, $p<.05$. Sıra ortalamaları incelendiğinde lisede görev yapan öğretmenlerin ilkokulda görev yapan öğretmenlere göre bu konuda daha fazla sıkıntı yaşadıklarını göstermektedir. Ortaokul ve lise öğretmenlerinin karşılaştırılmasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır ($p>.05$). Buradan hareketle ortaokul ve lisede görev yapan rehber öğretmenlerin diğer öğretmenlerle koordinasyon konusunda ilkokulda görev yapan rehber öğretmenlerden daha fazla zorlandığı söylenebilir.

‘Öğretmenlerin BEP ve sınıf rehberlik planları hazırlama noktasındaki eksiklikleri öğretmenlerle aramdaki koordinasyonu zorlaştırıyor.’ maddesine verilen cevaplar analiz edildiğinde öğretmenlerin %37’sinin “Katılıyorum” cevabını verdikleri görülmektedir. Analiz sonuçları belirlenen üç bağımsız değişken açısından anlamlı farklılık göstermeksizin

çoğunluğun öğretmenlerin yukarıda verilen maddede belirtilen eksiklikleri konusunda zorlandıklarını göstermektedir.

<i>Madde 7</i>	F	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	6	8,2
Katılmıyorum	9	12,3
Kısmen Katılıyorum	18	24,7
Katılıyorum	27	37,0
Kesinlikle Katılıyorum	13	17,8

Öğretmenlerle rehber öğretmenler arasındaki işbirliğini ölçmeyi amaçlayan ‘*Sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik servisi işleyişi hakkında bilgisinin yetersiz olması ve rehberlik servisini işlevsiz bulması çalışmalarında işimi zorlaştırıyor.*’ maddesi katılımcılara yöneltilmiştir. Madde analizi cevapların çoğunlukla “katılmıyorum” ve “kısmen katılıyorum” seçeneklerinde toplandığını göstermektedir. Buna ek olarak rehber öğretmenlerin yanıtları çalıştıkları okul kademesine göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

<i>Madde 8</i>	F	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	6	8,2
Katılmıyorum	24	32,9
Kısmen Katılıyorum	25	34,2
Katılıyorum	11	15,1
Kesinlikle Katılıyorum	7	9,6

Madde 8’in Okul Kademelerine Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
İlkokul	8,318	2	4,159	3,813	,027	İ.O>O.O
Ortaokul	68,713	63	1,091			

İ.O.: İlkokul O.O: Ortaokul

Madde 8’in okul kademelerine göre sonuçlarının verildiği yukarıdaki tabloya göre, farklı okul kademelerinde görev yapan rehber öğretmenlerin bu maddeye anlamlı şekilde farklı cevaplar verdikleri bulgusu elde edilmektedir, $f(2,63)=3,813$, $p<.05$. Gruplar arasındaki farklılıkların saptanması amacıyla uygulanan Sheffe testi sonuçları ilkokulda ve ortaokulda görev yapmakta olan rehber öğretmenlerin yanıtları arasında anlamlı bir farklılık

bulduğunu göstermektedir. Buna göre ilkokulda görev yapmakta olan rehber öğretmenler bu maddeye daha fazla katılım göstermişlerdir.

‘Rehber öğretmenlere karşı oluşan önyargı öğretmenler ile aramdaki koordinasyonu zorlaştırıyor.’ maddesi analiz edildiğinde, öğretmenlerin %41’inin “katılmıyorum” şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Rehber öğretmenlere karşı oluşan önyargının etkisi bağımsız değişkenler açısından incelendiğinde, öğrenci sayısı ve deneyim yılına göre anlamlı farka rastlanmazken, rehber öğretmenin görev yaptığı okul kademesine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Buna göre, ilkokul ve ortaokulda görev yapan rehber öğretmenler karşılaştırıldığında, ortaokul öğretmenlerinin bu konuda daha fazla zorlandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Diğer kademelerle olan karşılaştırmalarda anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır.

Madde 9	F	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	11	15,1
Katılmıyorum	30	41,1
Kısmen Katılıyorum	16	21,9
Katılıyorum	13	17,8
Kesinlikle Katılıyorum	3	4,1

Madde 9’un Okul Kademelerine Göre Kruskal Wallis Sonuçları

Okul Kademesi	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
İlkokul	21	25,24	2	6,640	,036	O.O>İ.O
Ortaokul	23	39,09				
Lise	22	35,55				

Madde 9’un Kruskal Wallis analizi sonuçları gruplar arasında anlamlı farklılıkların olduğunu göstermektedir, X² (sd=2, n=66)=6,64, p<.05. Bu bulgu farklı kademelerde görev yapan rehber öğretmenlerin farklı yanıtlar verdiklerini ortaya koymaktadır. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında ortaokulda görev yapan öğretmenlerin bu maddeye daha fazla katıldığı bunu lisenin izlediği görülmektedir.

‘Okuldaki donanımsal eksiklikler(konferans salonu, bilgisayar, projeksiyon vb.) işimi yapmamı engelliyor.’ maddesine verilen cevapların analizi sonucunda rehber öğretmenlerin % 54’ünün bu durumu engel şeklinde yorumlamadıkları sonucuna varılmıştır.

<i>Madde 10</i>	F	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	18	24,7
Katılmıyorum	22	30,1
Kısmen Katılıyorum	18	24,7
Katılıyorum	8	11,0
Kesinlikle Katılıyorum	7	9,6

‘Odamdaki donanımsal eksiklikler (internet, bilgisayar, yazıcı, okul, telefonu vb.)işimi yapmamı engelliyor.’ maddesine verilen cevaplar analiz edildiğinde, rehber öğretmenlerin %68,5’inin bu duruma katılmadığı sonucuna varılmıştır. Buna ek olarak rehber öğretmenin deneyim yılının bu anlamda bir farklılık oluşturduğu sonucuna varılmıştır. Deneyim yılı 5 yıldan az olan öğretmenler bu duruma daha fazla sıklıkla “katılıyorum” cevabını vermişlerdir.

<i>Madde 11</i>	F	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	22	30,1
Katılmıyorum	28	38,4
Kısmen Katılıyorum	8	11,0
Katılıyorum	10	13,7
Kesinlikle Katılıyorum	5	6,8

Madde 11’in Deneyim Yılına Göre U-Testi Sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	Anlamlı Fark
5 yıldan az deneyim	39	42,44	1655,00	451,000	,014	Az>Fazla
5 yıldan fazla deneyim	34	30,76	1046,00			

Madde 11’ e verilen yanıtlar analiz edildiğinde deneyim yılının maddeye verilen cevap üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturduğu sonucuna ulaşılmaktadır: $U=451.00$, $p<.05$. Sıra ortalamaları dikkate alındığında 5 yıl ve daha az deneyime sahip olan rehber öğretmenlerin maddeye katılım oranlarının anlamlı şekilde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

‘Olumsuz anne baba tutum ve davranışları çocuklarla yapacağım çalışmalarda işimi zorlaştırıyor.’ maddesine verilen yanıtlar rehber öğretmenlerin %54’ünün katıldığını

%31,5'inin ise kısmen katıldığını göstermektedir. Bu durum anne baba tutumlarının rehber öğretmenlerin çalışmaları üzerinde önemli bir etkisi olduğunu göstermektedir.

Madde 12	f	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0
Katılmıyorum	10	13,7
Kısmen Katılıyorum	23	31,5
Katılıyorum	24	32,9
Kesinlikle Katılıyorum	16	21,9

Velilerin çocuklarına olan ilgisinin rehber öğretmenlerin çalışmasına olan etkisini inceleyen '*Velilerin çocuklarıyla yeteri kadar ilgilenmemeleri yapacağım çalışmalarda işimi zorlaştırıyor.*' maddesinin analizi sonucunda, rehber öğretmenlerin %61,7'sinin bu maddeye katıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Madde 13	f	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	10	13,7
Katılmıyorum	18	24,7
Kısmen Katılıyorum	27	37,0
Katılıyorum	18	24,7
Kesinlikle Katılıyorum	10	13,7

'*Velilerin çocuğun durumuna gerçekçi olarak yaklaşamaması işlerimi zorlaştırıyor.*' maddesine verilen yanıtlar rehber öğretmenlerin %73,9'unun bu maddeye katıldığını göstermektedir.

Madde 14	f	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,1
Katılmıyorum	16	21,9
Kısmen Katılıyorum	32	43,8
Katılıyorum	22	30,1
Kesinlikle Katılıyorum	3	4,1

Velilerin rehber öğretmenlerin çalışmalarına etkisinin incelenmesinin amaçlandığı yukarıda yer alan 12,13 ve 14. maddelere verilen cevaplar, rehber öğretmenlerin en çok zorlandıkları konulardan bir tanesinin velilerin tutumları olduğunu ortaya koymaktadır.

‘Öğrencilerin rehberlik servisini kullanım amacını ihlal etmesi işlerimi zorlaştırıyor’

maddesine verilen yanıtlar analiz edildiğinde, rehber öğretmenlerin %63’ünün bu duruma katılmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

<i>Madde 15</i>	f	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	15	20,5
Katılmıyorum	31	42,5
Kısmen Katılıyorum	19	26,0
Katılıyorum	5	6,8
Kesinlikle Katılıyorum	3	4,1

‘Öğrencilerin rehberlik servisine gelişinde isteksiz olması işlerimi zorlaştırıyor.’maddesine verilen cevaplar, rehber öğretmenlerin %68,5’inin bu maddeye katılmadıklarını göstermektedir.

<i>Madde 16</i>	f	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	16	21,9
Katılmıyorum	34	46,6
Kısmen Katılıyorum	15	20,5
Katılıyorum	8	11,0
Kesinlikle Katılıyorum	16	21,9

‘Öğrencilerin rehber öğretmen/rehberlik servisi hakkındaki yanlış algıları motivasyonumu düşürüyor.’ maddesi analiz edildiğinde, rehber öğretmenlerin %74’ünün katılmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

<i>Madde 17</i>	f	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	14	19,2
Katılmıyorum	40	54,8
Kısmen Katılıyorum	13	17,8
Katılıyorum	4	5,5
Kesinlikle Katılıyorum	2	2,7

‘Rehberlik saatinin olmaması rehberlik faaliyetlerini yapmamı zorlaştırıyor.’ maddesi analize tabi tutulduğunda, rehber öğretmenlerin %54,3’ünün katıldığı, %35,6’sının ise katılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna ek olarak rehber öğretmenlerin cevaplarının çalıştıkları okul kademesine göre farklılaştığı saptanmıştır.

Madde 18	f	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,1
Katılmıyorum	23	31,5
Kısmen Katılıyorum	8	11,0
Katılıyorum	22	30,1
Kesinlikle Katılıyorum	17	23,3

Madde 18'in Okul Kademelerine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonucu

Okul Kademesi	N	Sıra Ort.	sd	X ²	P	Anlamlı Fark
İlkokul	21	28,10	2	6,191	,045	-
Ortaokul	23	41,13				
Lise	22	30,68				

Yukarıdaki tabloda verilen sonuçlar incelendiğinde okul kademelerinin rehberlik saatinin olmaması ile ilgili farklı şekillerde sorunlar yaşadığı sonucuna ulaşılmaktadır: $X^2(sd=2, n=66) = 6,191, p<.05$. Sıra ortalamaları dikkate alındığında ortaokul öğretmenlerinin bu maddeye daha fazla katılım gösterdiği sonucuna ulaşılmaktadır.

'Rehberlik hizmetleri ile bağdaşmayan görevlerin verilmesi(nöbet, alan seçim, vs.) yaptığım psikolojik danışmaların etkililiğini düşürüyor ve öğrencilerin bana karşı olumsuz tutum geliştirmelerine neden oluyor.' maddesine verilen yanıtlar incelendiğinde rehber öğretmenlerin %46'sının bu duruma katıldıkları bulunmuştur. Buna ek olarak rehber öğretmenlerin verdikleri yanıtların deneyim yılına göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Deneyim süresi 5 yıl ve daha fazla olan öğretmenlere yukarıda yer alan maddeye deneyim yılı az olanlara göre daha fazla katılmaktadırlar.

Madde 19	f	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,1
Katılmıyorum	17	23,3
Kısmen Katılıyorum	19	26,0
Katılıyorum	11	15,1
Kesinlikle Katılıyorum	23	31,5

Madde 19'un Deneyim Yılına Göre U-Testi Sonuçları

Grup	n	Sıra	Sıra	U	p	Anlamlı
------	---	------	------	---	---	---------

		Ortalaması	Toplamı		Fark
5 yıldan az deneyim	39	31,59	1232,00	452,000	,016
5 yıldan fazla deneyim	34	43,21	1469,00		Fazla>az

Madde 19'un deneyim yılına göre analizi sonucunda rehber öğretmenler arasında anlamlı bir farklılaşmanın yer aldığı sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre 5 yıl ve daha fazla deneyime sahip olan rehber öğretmenler 19. maddeye daha fazla oranda katılım göstermektedirler.

'Okuldaki uygulamalarda rehber öğretmenin yalnız bırakılması verimliliğimi düşürüyor.' maddesine verilen cevapların analizinde rehber öğretmenlerin %30,2'si katılıyorum cevabı verirken, %41,1', katılmıyorum, %28.8 i ise kısmen katılıyorum cevabını vermişlerdir.

Madde 20	f	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	9	12,3
Katılmıyorum	21	28,8
Kısmen Katılıyorum	21	28,8
Katılıyorum	18	24,7
Kesinlikle Katılıyorum	4	5,5

'Öğrenci ya da veli görüşmesi yaparken öğretmenlerin ve idarecilerin görüşme sürecine saygı duymaması motivasyonumu düşürüyor.' maddesine verilen cevaplar rehber öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (%63) bu maddeye katılmadıklarını göstermektedir.

Madde 21	f	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	13	17,8
Katılmıyorum	33	45,2
Kısmen Katılıyorum	10	13,7
Katılıyorum	8	11,0
Kesinlikle Katılıyorum	9	12,3

'Yerel ve ulusal projelerin fazla olması rehberlik alanı ile ilgili yapacağım çalışmalarını zorlaştırıyor.' maddesine verilen cevapların %76,7 sinin katılıyorum şeklinde olduğu saptanmıştır.

Madde 22	f	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	2	2,7

Katılmıyorum	6	8,2
Kısmen Katılıyorum	9	12,3
Katılıyorum	20	27,4
Kesinlikle Katılıyorum	36	49,3

'Hizmetiçi eğitimin içeriği ve sayısının yetersiz olması mesleki gelişimimi olumsuz etkiliyor.' maddesinin analizinde rehber öğretmenlerin %74'ü katıldıklarını belirtmişlerdir.

Madde 23	f	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0
Katılmıyorum	11	15,1
Kısmen Katılıyorum	8	11,0
Katılıyorum	23	31,5
Kesinlikle Katılıyorum	31	42,5

'Meslektaşlarımın kendini geliştirme konusunda isteksiz olmaları motivasyonumu düşürüyor.' maddesine rehber öğretmenlerin %37'si kısmen katılıyorum cevabı verirken, bunu %31,5 ile katılmıyorum cevabı takip etmektedir.

Madde 24	f	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,1
Katılmıyorum	23	31,5
Kısmen Katılıyorum	27	37,0
Katılıyorum	13	17,8
Kesinlikle Katılıyorum	7	9,6

'RAM'in desteğinin yetersiz olması(seminer, eğitim vb.) mesleki gelişmelerden uzak kalmama neden oluyor.' maddesi analiz edildiğinde rehber öğretmenlerin çoğunluğunun bu maddeye katıldığı sonucuna ulaşılmaktadır. Buna ek olarak yukarıda yer alan madde diğer bağımsız değişkenlerle analize tabi tutulduğunda okulda yer alan öğrenci sayısı ve okul kademesi açısından anlamlı bir farklılığa rastlanmazken, deneyim yılı değişkenine göre farklılığa rastlanmıştır. Buna göre deneyim yılı 5 yıl ve üstü olan rehber öğretmenler, daha az deneyime sahip öğretmenlere göre RAM'ı daha yetersiz bulmaktadırlar.

Madde 25	F	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	5	6,8
Katılmıyorum	14	19,2
Kısmen Katılıyorum	19	26,0

Katılıyorum	21	28,8
Kesinlikle Katılıyorum	14	19,2

Madde 25'in Deneyim Yılına Göre U-Testi Sonucu

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	Anlamlı Fark
5 yıldan az deneyim	39	31,86	1242,50	462,500	,023	Fazla>az
5 yıldan fazla deneyim	34	42,90	1458,50			

Madde 25'e verilen yanıtların deneyim yılına göre analizi sonucunda rehber öğretmenlerin yanıtlarının anlamlı şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşılmaktadır: U=462,50, p<.05) Sıra ortalamaları dikkate alındığında 5 yıl ve daha fazla deneyime sahip rehber öğretmenlerin bu duruma daha fazla katıldıkları sonucu elde edilmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Amacı Çorlu RAM sorumluluk bölgesinde görev yapmakta olan okul psikolojik danışmanlarının, sıklıkla problem yaşadıkları alanları belirlemek ve bu problem alanlarını çeşitli değişkenlere göre incelemek olan bu araştırmada okul idaresi ile rehber öğretmen arasındaki koordinasyon incelenmiş rehber öğretmenlerin bu konuda önemli bir zorluk yaşamadığı ortaya çıkmıştır. Buna göre rehber öğretmenlerin büyük bir kısmı okul idaresinin rehberlik hizmetlerine ilgisiz olmadıklarını düşünmektedir. Ek olarak yöneticiler rehber öğretmenlerden görevi olmayan işleri yapma gibi bir talepte bulunmamaktadırlar. Ayrıca rehber öğretmenler mesleki gelişimleri konusunda okul idaresi tarafından desteklendiklerini ifade etmektedir. Bu bulgular başka çalışmaların sonuçları incelendiğinde anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır.

Güneri, Büyükgöze-Kavas ve Koydemir(2007)'in çalışmasında rehber öğretmenlerin sıklıkla yaşadıkları sorunların başında yöneticiler ile ilgili problemlerin geldiği ifade edilmiştir. Başka bir araştırmada rehber öğretmen olarak görev yapmanın zor yanları incelendiğine en yüksek sıklıkla yaşanan problemin yönetici ve öğretmenlerin rehber öğretmenlere karşı önyargılı tutumu, bilgi eksikliği ve işbirliği yapmamaları olarak açıklanmıştır(Keklik ve Tuzgöl-Dost, 2012). Bu bulgular araştırma sonuçlarından farklılık

göstermektedir. Bu çalışmada rehber öğretmenlerin okul idaresi ile ilgili durumlara çoğunlukla olumsuz yanıtlar vermedikleri okul idaresinin kendilerine karşı çoğunlukla zorluk çıkarmadığı bulgularına erişilmektedir. Bu durum okul yöneticilerinin rehber öğretmenlere karşı tutumlarının değişmesinden, okul psikolojik danışmanlığının ülkemizde daha çok tanınan bir meslek haline gelmesinde ve rehber öğretmenlerin çalışmaları sonucunda kat edilen yoldan kaynaklı olarak değişmiş ve gelişme göstermiş olabilir.

Öğretmenlerin rehberlik faaliyetlerini uygulama konusundaki isteksizliği rehber öğretmenlerin yaşadıkları bir zorluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Literatür tarandığında rehber öğretmenlerin öğretmenlerle işbirliği kurmakta zorlandığı ve diğer öğretmenlerin rehber öğretmenlerin çalışmalarına önyargılı olarak yaklaştığı bilgisine ulaşılmaktadır. Yapılan araştırma bu bilgilerle paralel bir sonuca işaret etmektedir. Özellikle ortaokullarda görev yapan öğretmenler rehber öğretmenlere karşı daha önyargılı davranmaktadır ve bunu lise kademesi izlemektedir. Çalışmanın sonuçları rehber öğretmenlerin çoğunluğunun, rehberlik faaliyetlerini uygulama konusunda okuldaki öğretmenleri isteksiz bulduklarını göstermektedir. Buna ek olarak ortaokul ve liselerde görev yapan okul psikolojik danışmanları ilkokulda görev yapanlara göre daha fazla zorluk yaşamaktadırlar. Bu sonuç ortaokul ve lise döneminde ders yoğunluğunun hızla artması, derslere haftalık ders sayısı sınırlı olan branş öğretmenlerinin girmesi, branş öğretmenlerinin müfredata uyma zorunluluğu ile konuları yetiştirme telaşında olması şeklinde yorumlanabileceği gibi sınıf öğretmenlerinin rehberlik hizmetlerinin uygulanması konusunda branş öğretmenlerinden daha istekli olması şeklinde de açıklanabilir.

Okul psikolojik danışmanlarının görevlerini yaparken zorlandıkları bir diğer durum ise öğretmenlerin bireyselleştirilmiş eğitim planı ve sınıf rehberlik planı hazırlama konusundaki eksiklikleridir. Bu durum rehber öğretmenler tarafında zorluk oluşturmakta ve öğretmenler ile arasındaki koordinasyonu zayıflatmaktadır. Bilgi eksikliğinin giderilmesi için çeşitli çalışmaların başlatılması bu durumun önüne geçilmesinde rehber öğretmenlere yardımcı olacaktır. Özellikle BEP birimi işleyişi, sınıf rehber öğretmenin görevleri ve uygulama aşamalarında yaşanan aksaklıkların giderilmesi için okul idarecilerinin ve sınıf rehber öğretmenlerine yönelik bilgilendirme çalışmalarına ağırlık verilmesi daha iyi olacaktır.

Okul psikolojik danışmanlarının okullarda ya da odalarında donanımsal eksiklikler yaşamadıkları saptanmıştır. Ancak okul mevcudun fazla olması okul psikolojik danışmanlarının çoğunluğunun zorlandığı bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışmaya

katılan okul psikolojik danışmanlarının yarısından fazlası öğrenci mevcudunun fazla olması nedeniyle çeşitli zorluklar yaşadıklarını dile getirmektedirler. Özellikle Çorlu gibi yoğun göç alan ve kalabalık nüfusa sahip bölgelerde bu durumun ciddi bir problem olduğu tahmin edilmektedir. Buna ek olarak okul psikolojik danışmanlarının bir kısmı odalarındaki donanımsal eksikliklerden dolayı sorunlar yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Araştırma sonuçları deneyim yılının bu problemin yaşanmasında önemli bir etkiye sahip olduğuna işaret etmektedir. Buna göre 5 yıl ve daha az deneyime sahip olan okul psikolojik danışmanları odalarındaki donanımsal eksiklik nedeniyle daha fazla zorluk yaşamaktadırlar. Bu durum Çorlu’da göreve yeni başlayan ya da deneyim yılı nispeten az olan öğretmen sayısının sıklığı göz önüne alındığında üzerinde çalışılması gereken bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Okullarda rehberlik norm çalışmalarının ve atamaların sorumluluğu bakanlık düzeyinde olsa da yerel düzeyde tekli öğretime geçiş için çalışmalar yapılması ve yeni okulların inşa edilerek okullardaki öğrenci sayısının en aza indirilmesi rehberlik faaliyetlerin uygulanması açısından daha yararlı olacağı düşünülmektedir.

Okul psikolojik danışmanlarının görevlerini yerine getirirken zorlandıkları durumlara okullardaki öğrencilerin etkisi incelendiğinde, öğrenciler ile ilgili problemlerin psikolojik danışmanların görevlerine olumsuz etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Okul psikolojik danışmanlarının görüşlerine göre öğrenciler rehberlik servisini ihlal etme, rehberlik servisine gelişte isteksiz olmak ve rehberlik servisi/ rehber öğretmen hakkındaki yanlış algılar gibi sorunlar taşımamaktadır. Bu durum okullarda rehberlik servisinin yeterli şekilde tanıtılması ve öğrencilerin rehberlik servisi ile ilgili yeterli bilgiye sahip oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Okul psikolojik danışmanın sıklıkla zorlandıklarını belirttikleri konulardan bir diğeri ise öğrenci velilerinin tutumları olarak karşımıza çıkmaktadır. Buna göre olumsuz anne ve baba tutumları okul rehber öğretmenin çalışmalarını zorlaştırmaktadır. Ayrıca rehber öğretmenlerin önemli bir çoğunluğu, ebeveynlerin, çocuklarının durumuna gerçekçi şekilde yaklaşmadığını dolayısıyla bu durumun kendi işlerini zorlaştırdıklarını belirtmişlerdir. Bu durum ele alınması gereken ciddi bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre rehber öğretmenler öğrencilerle ilgili sorunlar yaşamaktan ziyade veliler ile çalışırken çeşitli sıkıntılarla karşılaşmaktadırlar. Bu durum öğrenci-öğretmen-veli koordinasyonunu olumsuz etkileyerek okullarda yapılan çalışmaların verimini düşürme potansiyeli taşımaktadır. Dolayısıyla veliler ile bu konuda çalışmaların yürütülmesi yararlı olacaktır. Ebeveynler ile ilgili ortaya çıkan diğer bir sorun ise velilerin çocuklarını yeterli ilgiyi göstermemeleridir. Bu durum Çorlu’da yaşamakta olan velilerin büyük çoğunluğunun

işçi olarak çalışan bireylerden oluşması sonucu karşımıza çıkmaktadır. Veliler günlerinin büyük çoğunluğunu işte geçirmekte, çoğunlukla vardiyalı olarak farklı saatlerde çalışmakta ve evde bulunamamaktadırlar. Velilerin çocuklarıyla ilgilenme konusunda sınırlı olanaklara sahip olması çalışmaların verimini düşürmekte, veli katılımını zedelemekte ve okulda öğrenilen olumlu davranış ve tutumların eve taşınamamasına neden olmaktadır. Bu konuda velilere yönelik sık sık ziyaretler yapılması, okula davet edilip bireysel görüşmeler sağlanması ve seminerler düzenlenmesi, yaşanan sorunların en aza indirgenmesinde yararlı olacaktır.

Ders programlarında rehberlik saatinin olmaması rehber öğretmenlerin çalışmalarını olumsuz etkileyen faktörlerden bir tanesidir. Rehber öğretmenlerin çoğunluğu bu durumun çalışmalarını uygulamakta zorluklar yaşattığını belirtmişlerdir. Ayrıca rehber öğretmenin çalıştığı okul kademesi bu durumu etkilemektedir. Çalışma sonuçları ortaokulda çalışan rehber öğretmenlerin lise ve ilkokula göre rehberlik saati olmadığına daha fazla zorluk yaşadıklarını göstermektedir. Bu konuda çalışmanın bakanlık tarafından incelenmesi, gözden geçirilmesi ve rehberlik ders saatinin tekrardan programa dahil edilmesi rehberlik etkinliklerinin daha sağlıklı yürütülmesinde ciddi fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Rehber öğretmenin verimini düşüren diğer faktörler incelendiğinde, rehberlik ile bağdaşmayan, nöbet gibi çeşitli görevlerin verilmesinin çalışmalarını olumsuz etkilediği ifade edilmiştir. Deneyim yılı fazla öğretmenler bu duruma daha fazla oranda katılım göstermektedirler. Nöbet görevinin rehberlik anlayışı ve ilkeleri ile bağdaşmayan bir durum olması rehber öğretmenler açısından sorunlar ortaya çıkarması anlaşılabilir bir durumdur. Bu konuda bakanlık bazında çalışmalar olduğu duyularını almakla birlikte rehberlik faaliyetleri ile yakından uzaktan ilgisi olmayan nöbet, belletmenlik vb. unsurların yeni yönetmelikle ortadan kaldırılması gerekmektedir.

Rehber öğretmenler tarafından vurgulanan bir diğer durum ise yerel ve ulusal projelerin fazla olması dolayısıyla kendi planladıkları rehberlik faaliyetlerini uygulama zamanının kısıtlanmasıdır. Yerel ve ulusal projelerin fazla olması problemine rehber öğretmenlerin %76'sı katıldıklarını bildirmişlerdir. Bu konuda il danışma komisyonunda dile getirilmesi, proje dönem sonu raporlarında ifade edilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Rehber öğretmenler kendilerine sunulan hizmet içi eğitimlerin içeriğinden memnun olmamakla birlikte sayısının yetersiz olduğunu belirtmektedirler. Ek olarak RAM'ın rehber öğretmenlere sundukları destek değerlendirildiğinde çoğu rehber öğretmenin bu desteği yetersiz bulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan deneyim yılı RAM'ın desteği konusunda

önemli bir farklılığa neden olmaktadır. Buna göre deneyim yılı daha fazla olan öğretmenler RAM'ın desteğinin yetersiz olması durumuna daha fazla katılım gösterirken, 5 yıl ve daha az deneyime sahip öğretmenlerin bu maddeye neredeyse hiç katılmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu konuda Rehberlik Araştırma Merkezi olarak yeni eğitimler açılması, alanında uzman kişilerin davet edilmesi, proje uygulanması ve gerekli durumlarda okul psikolojik danışmanlara destek olunması faydalı olacaktır.

Kaynakça

- Büyüköztürk, Ş. (2019). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E. , Akgün, Ö. E. , Karadeniz, Ş. & Demirel, F., (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Çokamay, G., Gül Kapçı, E. & Sever, M.(2017). Okul Ruh Sağlığı Hizmetlerinde Yaşanan Sorunlar: Psikolojik Danışmanların Görüşleri. *Elementary Education Online*, 16(4), 1395-1406.
- Doğan, S.(2000). Psikolojik danışman eğitiminde akreditasyonun gereği ve bir model önerisi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(14), 31-38.
- Erdur-Baker, Ö. Ve Çetıkaya, E. (2007). Etik: Davranışta Kırılma Noktası. R.Özyürek, F. Korkut Owen ve D. Owen(Editörler), *Gelişen psikolojik danışma ve rehberlik, meslekleşme sürecinde ilerlemeler, Cilt 1* (s.163-182). Ankara: Nobel Yayın.
- Ergene, T. (2010). Psikolojik danışman yeterlilikleri ve süpervizyon. *Uluslar arası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sempozyumu II*, 16-18 Ağustos 2010, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Nazlı, S. (2016). *Kapsamlı Gelişimsel Rehberlik Programı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Keklik, İ. ve Tuzgöl-Dost, M. (2012). Alanda Çalışanların Gözünden Psikolojik Danışma ve Rehberlik Alanının Sorunları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 389-407.
- Özyürek R.(2007). Psikolojik danışman eğitiminin ve okullardaki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin niteliğini yükseltmeye yönelik öneriler. R. Özyürek, F. Korkut Owen ve D. Owen (Editörler), *Gelişen psikolojik danışma ve rehberlik, meslekleşme sürecinde ilerlemeler, Cilt 1* (s.132-137). Ankara: Nobel Yayın.
- Yerin Güneri, O., Büyükgöze Kavas, A. Ve Koydemir, S. (2007). Okul psikolojik danışmanlarının profesyonel gelişimi: Acemilikten olgunlaşmaya giden zorlu yol. R. Özyürek, F. Korkut Owen ve D. Owen (Editörler), *Gelişen psikolojik danışma ve rehberlik, meslekleşme sürecinde ilerlemeler, Cilt 1* (s.139-161). Ankara: Nobel Yayın.